

KSL-medisinstandard

Bruk av medisiner til produksjonsdyr

**KSL-medisinstandard
er en del av
KSL-standardene i
husdyrproduksjonene**

Alle foto: Håvard Simonsen, Faktotum Informasjon

Innledning

KSL-medisinstandard er husdyrnæringens minimumskrav til kontroll med medisinbruken. Praksis i besetningen kan være strengere. Standarden definerer de kravene som kvalitetssystemet (KSL) stiller til husdyrproduzentene.

Det er et mål å etablere rutiner for forebyggende helsearbeid i alle besetninger.

Klinisk undersøkelse, diagnose og medisinsk behandling er veterinærens ansvar. I behandling av sjuke dyr skal det nyttes relevant diagnostikk/relevante tester og effektive medisiner til rett tid, i riktig mengde og med rett informasjon.

Husdyrproduzent har ingen rett til å kreve å få behandle egne dyr. Dyreeier kan på bestemte vilkår og etter avtale med veterinær, behandle egne dyr. KSL-medisinstandard skal kvalitetssikre all bruk av medisiner.

Formål

Det er et overordnet mål å ha lavest mulig bruk av medisiner generelt og antibiotika spesielt.

Dyrs velferd skal være ivaretatt.

Forbrukerne skal kunne ha tillit til at matvarer fra husdyr ikke inneholder helseskadelige medisinrester, smittestoffer eller resistente bakterier.

Sjuke dyr skal få riktig behandling og all medisinbruk skal dokumenteres.

Unødvendig behandling skal ikke forekomme.

Foto: Håvard Simonsen, Faktotum Informasjon

1 Krav ved all medisinbehandling

KSL-medisinstandard omfatter reseptpliktige medisiner. Andre medisiner eller behandlingsmetoder vil omfattes av denne standarden dersom mattrygghet eller dyrevelferdsmessige hensyn tilsier det.

Når det er gitt anbefalinger for medisinbruk (terapi anbefalinger, fra helsetjenestene og lignende), bør disse følges.

Medisinbruk er veterinærens ansvar og skal baseres på diagnose stilt av veterinær.

Det er alltid bonden som har ansvaret for at det ikke leveres produkter med medisinreststoffer.

All bruk av medisin skal føres på helsekort, verpeliste eller dagliste og innrapportering skal skje etter de til enhver tid gjeldende krav.

Første mulige dato når mjølk, slakt eller egg kan leveres varemottaker (tilbakeholdelsestid) skal angis skriftlig slik:

- For mjølkeku og mjølkegeit skal lappene «Tilbakeholdelse av mjølk og kjøtt» fra Helsetjenesten for storfe nyttes
- For kjøttproduserende dyr skal første slaktedato føres i helsekortet
- For fjørfebesetninger skal meldingen gis skriftlig til varemottaker og føres på dagliste/verpeliste.

Merking og informasjon om medisinbehandla dyr (individ, bing, flokk) skal være på en slik måte at det kommer klart fram for alle som steller dyra, hvilke dyr som er behandlet og hvilken tilbakeholdelsesfrist som gjelder for levering av produktene.

2 Behandlingsrutiner

2.1 Behandling av enkeltdyr eller flere dyr med samme diagnose

Viderebehandling av enkeltdyr eller flere dyr med samme diagnose kan bare skje etter at veterinæren har stilt diagnose og startet behandling. Behandlingen skal føres i helsekort. Denne behandlingen krever ikke medisineringsavtale. Det er bare slik behandling som aksepteres på mjølkeproduserende dyr (mjølk til humant konsum) eller fjørfe.

2.2 Behandling ved medisineringsavtale

Dersom det etableres andre behandlingsrutiner i besetningen, stilles det strenge krav til forsvarlighet og dokumentasjon. Dette må bygge på god dialog og tillit mellom dyreeier og veterinær. Dersom forutset-

ningene ikke er oppfylt eller veterinæren ikke finner at slik behandling er forsvarlig, skal ikke slik behandling skje.

Følgende betingelser gjelder dersom det etableres behandling ved medisineringsavtale

- Diagnose skal være stilt av veterinær, ved klinisk undersøkelse.
- Det skal foreligge en skriftlig avtale – Medisineringsavtale – mellom dyreeier og avtaleveterinær. Bare KSL medisineringsavtale kan benyttes. Skjemaet kan skrives ut fra www.ksl.no
- For å inngå medisineringsavtale kreves avtale med veterinær om minst årlig helsekontroll med fokus på forebyggende helsearbeid. Denne avtalen skal inneholde:
 - Kartleggingsbesøk/beskrivelse av sykdomstilstand
 - Plan for forebyggende tiltak
 - Oppfølgingsbesøk og vurdering av tiltak
- Dyreeier skal dokumentere tilstrekkelig opplæring i bruk og oppbevaring av medisiner. Opplæringen skal være både teoretisk og praktisk. Matmerk beskriver krav til opplæring nærmere.
- Medisiner skal utleveres/reseptekvires i henhold til lovverket
- Første slaktedato skal føres i helsekort
- Det skal aldri være tvil om hvilke dyr som er medisinert

Medisineringsavtale

- Medisineringsavtalen gjelder for maksimum 30 dager.
- Dyreeier skal føre medisinregnskap på skjema godkjent av Matmerk. Skjemaet kan skrives ut fra www.ksl.no
- Hver avtalt behandlingsperiode avsluttes med kontroll ved avtaleveterinær og evaluering av gjennomført medisinering. Kontrollen skal gjennomføres innen 7 dager etter at avtaleperioden er utløpt.
- Det skal ikke finnes legemidler utlevert i forbindelse med medisineringsavtalen etter at avtaleveterinær har vært på kontroll ved avtaleperiodens slutt.

Foto: Vera Gjersøe, Husdyrfoto

3 Vaksinerings, parasittbehandling og rutinebehandling

Rutinemessig vaksinerings, parasittbehandling og jerninjeksjon kan gis av dyreeier etter samråd med veterinær. Dette gjelder også annen rutinebehandling som ikke krever tilbakeholdelsestid. Rutinene skal være godt innarbeidet i besetningen og veterinæren skal vurdere forsvarligheten av at dyreeier foretar behandlingen. Behandlingen skal føres på helsekort og rapporteres. Slik egenmedisinering kan bare skje dersom det er etablert avtale om minimum årlig helsekontroll i besetningen - med fokus på forebyggende helsearbeid.

4 Oppbevaring av medisiner

Medisiner skal oppbevares sikkert og utilgjengelig for uvedkommende. Medisiner skal oppbevares slik det framgår av informasjon på pakning eller etter instruksjon fra veterinær, og aldri sammen med andre kjemikalier.

5 Avvik fra standarden – dispensasjon

Standarden kan unntaksvis fravikes dersom spesielle geografiske forhold tilsier fare for dyras liv og velferd fordi veterinæren ikke kan få behandlet dyret innen rimelig tid. Veterinær skal ha oppfølging av behandlingen. Alle avvik fra medisinstandarden skal kunne dokumenteres ved KSL-revisjon. Dette gjelder alle dyreslag.

Definisjoner

Medisin: Med medisiner forstås preparater som er bestemt til å brukes til å forebygge, lege eller lindre sykdom eller smerter, påvirke fysiologiske funksjoner hos dyr, eller ved innvortes eller utvortes bruk til å påvise sykdom.

Viderebehandling av enkelt dyr: Slutføring av en behandling av enkelt dyr. Veterinær har stilt diagnosen og satt i gang behandlingen.

Avtaleveterinær: Avtaleveterinær er den veterinæren eller veterinærgruppe som husdyrprodusenten inngår medisineringsavtale med. Bare avtaleveterinær kan overlate til dyreeier å foreta medisinsk behandling av egne dyr slik det er beskrevet i punkt 2.2 i KSL-medisinstandard.

Medisineringsavtale: Avtale om dyreeiers behandling av egne dyr etter punkt 2.2 i Medisinstandard. Avtalen inngås mellom avtaleveterinær(er) og dyreeier. Avtale skrives på standard skjema «KSL Medisineringsavtale».

Medisinregnskap: En fullstendig journal over kjøpte/mottatte medisiner (rekvirerte/utleverte) og medisiner gitt til hvert enkelt dyr (dato og mengde), samt diagnose. Føres på standard skjema som er en del av skjemaet «KSL Medisineringsavtale».

Skjema kan skrives ut fra www.kslmatmerk.no

- KSL Medisineringsavtale med skjema for føring av medisinregnskap

Lover og forskrifter:

- Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)
- Lov om dyrevelferd
- Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell
- Lov om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek
- Forskrift om velferd for produksjonsdyr
- Forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer
- Forskrift om bruk av legemidler til dyr
- Forskrift om hold av storfe
- Forskrift om hold av svin
- Forskrift om velferd for småfe
- Forskrift om hold av høns og kalkun
- Kjemikalieforskriften

Matmerk

Tollbugt. 32
Postboks 487 Sentrum
0105 Oslo
Tlf: 24 14 83 00

E-post: ksl@matmerk.no

www.ksl.no